

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра _____

психології та соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан _____

“24” 03 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія мобінгу та булінгу

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти _____

бакалавр

(бакалавр, магістр)

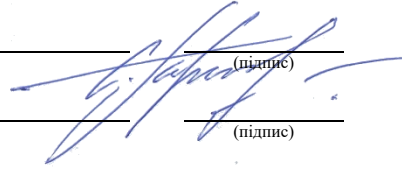
Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Факультет здоров'я людини	05 Соціальні та поведінкові науки	053 Психологія	«Психологія»

2023

Розробники: Гарькавець С. О., проф. кафедри психології та соціології,
д.психол.н., професор

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії):

(назва кафедри)

Протокол № 9 від 15 03 20 23 р.

Завідувач кафедри (голова предметної комісії):

(підпис)

Ю.О.Бохонкова

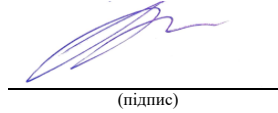
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету:

(назва факультету)

Протокол № 1 від 23 03 20 23 р.

Голова методичної комісії:

(підпис)

В.Ю.Тарасов

(прізвище та ініціали)

Програма навчальної дисципліни

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Тема 1. Види насилля та його основні детермінанти			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Поняття насилля. Наукові підходи до проблеми насилля. Чинники та умови проявів насилля.	Участь в обговоренні	1
Практичні заняття	Тема. Поняття булінгу та мобінгу. <u>Стислий зміст.</u> Види та форми насилля, його основні детермінанти та умови існування. Психологічне насилля та його спрямованість.	Тест	4
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Кібернасилля та шляхи щодо його запобігання.	Доповідь, реферат, презентація, тези	4
Тема 2. Поняття булінгу та мобінгу, їх ознаки та відмінності			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Історія термінології. Булінг та його форми (емоційне та фізичне утискання). Мобінг та його різновиди (горизонтальний та вертикальний мобінг). Булінгу та мобінг як деструктивні прояви людської комунікації.	Участь в обговоренні	1
Практичні заняття	Тема. <u>Стислий зміст.</u> Наукове розуміння феномену «насилля». Сучасні форми та види насилля.	Тест	4
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Особливості невербального поведіння жертв булінгу та шляхи щодо їхнього запобігання.	Доповідь, реферат, презентація, тези	4
Тема 3. Булінг і мобінг у навчальних закладах освіти			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Насилля у навчальних закладах освіти, його об'єкти та суб'єкти. Жертви шкільного булінгу та мобінгу. Чинники, що детермінують прояви насилля у дітей. Умови проявів насилля у навчальних закладах.	Участь в обговоренні	1
Практичні заняття	Тема. Шкільний булінг та мобінг. <u>Стислий зміст.</u> Об'єкти шкільного булінгу. Шкільні хулігани та мобери. Шкільне середовище як умова виникнення психологічного насилля.	Тест	4
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Булінг серед учнів старших класів, його особливості та шляхи попередження.	Доповідь, реферат, презентація, тези	4
Тема 4. Мобінг в установах та організаціях			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Причини, чинники та умови виникнення мобінгу. Жертви мобінгу.	Участь в обговоренні	1

	Суб'єкти мобінгу. Мобінг підлеглих. Мобінг керівників		
Практичні заняття	Тема. Психологічне насилля в організаціях. <u>Стислий зміст.</u> Об'єкти психологічного насилля. Суб'єкти психологічного насилля. Прояви мобінгу по горизонталі та вертикалі	Тест	4
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Особливості прояву гендерного насилля та його превенції.	Доповідь, реферат, презентація, тези	5
Тема 5. Психологічний профайлінг жертв булінгу та мобінгу			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Поняття профайлінгу. Віктимогенні якості особистості. Психологічні особливості жертв булінгу та мобінгу.	Участь в обговоренні	1
Практичні заняття	Тема. Профайлінг та його основний зміст. <u>Стислий зміст.</u> Психологічні компоненти оцінки та прогнозування поведінки жертви булінгу. Вербальні та невербальні прояви психологічних насильників.	Тест	4
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Особливості психологічного портретування жертв булінгу та мобінгу.	Доповідь, реферат, презентація, тези	5
Тема 6. Особливості попередження булінгу та мобінгу у навчальних закладах, установах та організаціях			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Поняття безпечного шкільного середовища. Заходи профілактики та попередження шкільного насилля. Вияв індивідів схильних до насильства.	Участь в обговоренні	2
Практичні заняття	Тема. Психолог у школі та його функції з запобігання психологічного насильства <u>Стислий зміст.</u> Компетенція шкільного психолога. Напрямки роботи шкільного психолога з запобігання проявам насильства серед учнів різних вікових груп.	Тест	4
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Попередження, профілактика та подолання проявів психологічного насилля в установах та організаціях.	Доповідь, реферат, презентація, тези	5
Тема 7. Принципи роботи психолога з жертвами булінгу та мобінгу			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Цілі психологічного консультування жертв насилля. Основні принципи роботи психолога. Форми роботи з жертвами булінгу.	Участь в обговоренні	2
Практичні заняття	Тема. Діяльність психолога у сфері запобігання та профілактики психологічного насилля <u>Стислий зміст.</u> Психолог та	Тест	4

	психологічна практика превенції. Психологічна допомога та межі її надання.		
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Особливості надання допомоги жертвам домашнього насилля.	Доповідь, реферат, презентація, тези	5
Підсумковий контроль		залік	30

Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Вимоги
90 – 100	A	<p><u>Знати:</u> матеріал навчальної дисципліни у повному обсязі, основні теоретико-методологічні положення, концептуальні підходи та наукові узагальнення; закономірності та особливості розвитку, функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; валідний та надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) для проведення психологічного дослідження та надання психологічної допомоги; алгоритми оптимального застосування та використання опанованого матеріалу в професійній діяльності;</p> <p><u>Вміти:</u> формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; рефлексувати та критично оцінювати результати психологічних досліджень, формулювати аргументовані висновки; презентувати результати власних досліджень усно / письмово; застосовувати знання у практичних ситуаціях, обґрунтовано приймати необхідні рішення як у стандартних, так й нестандартних соціальних ситуаціях, у відповідності до опанованих знань з даної дисципліни.</p>
82 – 89	B	<p><u>Знати:</u> матеріал навчальної дисципліни, основні теоретико-методологічні положення, концептуальні підходи з незначними неточностями; закономірності та особливості розвитку, функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; валідний та надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) для проведення психологічного дослідження та надання психологічної допомоги припускаючи несуттєві помилки.</p> <p><u>Вміти:</u> формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; рефлексувати та критично оцінювати результати психологічних досліджень, формулювати аргументовані висновки; презентувати результати власних досліджень усно / письмово; застосовувати знання у практичних ситуаціях, але не достатньо обґрунтовано приймати необхідні рішення як у стандартних, так й нестандартних соціальних ситуаціях, у відповідності до опанованих знань з даної дисципліни.</p>
74 – 81	C	<p><u>Знати:</u> матеріал навчальної дисципліни, основні теоретико-методологічні положення, концептуальні підходи припускаючи незначні помилки; закономірності та особливості розвитку, функціонування психічних явищ в</p>

		<p>контексті професійних завдань, але з неточностями та помилками; валідний та надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) для проведення психологічного дослідження та надання психологічної допомоги припускаючи несуттєві помилки.</p> <p><i>Вміти:</i> формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, але припускати помилок у дотриманні процедури дослідження; недостатньо рефлексувати результати психологічних досліджень та формулювати висновки; презентувати результати власних досліджень усно / письмово; застосовувати знання у практичних ситуаціях, але не достатньо обґрунтовано приймати необхідні рішення як у стандартних, так й нестандартних соціальних ситуаціях, у відповідності до опанованих знань з даної дисципліни.</p>
64 – 73	D	<p><i>Знати:</i> матеріал навчальної дисципліни, основні теоретико-методологічні положення, концептуальні підходи на задовільному рівні, припускаючи помилки та неточності; закономірності та особливості розвитку, функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань, але з помилками та неточностями; валідний та надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) для проведення психологічного дослідження та надання психологічної допомоги припускаючи суттєві помилки.</p> <p><i>Вміти:</i> формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, але припускати помилок у дотриманні процедури дослідження; формулювати висновки з недостатньою аргументацією; презентувати результати власних досліджень усно; застосовувати знання у практичних ситуаціях, але припускати суттєвих помилок щодо обґрунтування прийнятих рішень як у стандартних, так й нестандартних соціальних ситуаціях, у відповідності до опанованих знань з даної дисципліни.</p>
60 – 63	E	<p><i>Знати:</i> матеріал навчальної дисципліни в обмеженому обсязі, припускати плутанини щодо основних теоретико-методологічних положень дисципліни; вибірково психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) для проведення психологічного дослідження</p> <p><i>Вміти:</i> формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, але припускати суттєвих помилок; вибірково застосовувати знання на практиці.</p>
35 – 59	Fx	<p><i>Знати:</i> незнання значної частини навчального матеріалу та суттєві помилки в орієнтації щодо фундаментальних положень дисципліни.</p> <p><i>Вміти:</i> невміння застосовувати знання на практиці, що передбачає повторне вивчення навчального матеріалу.</p>
0 – 34	F	<p><i>Знати:</i> незнання більшої частини навчального матеріалу та основних фундаментальних положень дисципліни.</p> <p><i>Вміти:</i> суттєве невміння застосовувати знання на практиці, що робить неможливим подальше навчання без обов'язкового повторного вивчення навчального матеріалу.</p>